

Mötesanteckningar Skånes effektkommission 20 juni 2024

Tid: kl. 10:00 – 12:00
Plats: Digitalt möte via Teams

Medverkande

- Anna Jähnke (M), regionråd och ordförande Regionala utvecklingsnämnden samt Skånes effektkommission
- Niclas Nilsson (SD), regionråd och 1:e vice ordförande Regionala utvecklingsnämnden
- Anna Ingers (S), regionråd och 2:e vice ordförande Regionala utvecklingsnämnden
- Anders Almgren (S), kommunstyrelsens ordförande, Lunds kommun
- Alexander Svensson (M), ordförande stadsbyggnadsnämnden, Helsingborg stad
- Patric Åberg (M), ordförande Skånes kommuner
- Rima Dauod, avdelningschef miljöskyddsavdelningen, Länsstyrelsen Skåne
- Anders Östlund, VD, Öresundskraft
- Martin Höhler, VD, E.ON Energidistribution
- Peter Hjalmar, regionchef syd, E.ON Sverige
- Jessica Fredson, VD, Ystad Energi
- Sezgin Kadir, VD, Kraftringen
- Kajsa Hedberg, VD, C4 Energi
- Stephan Mühler, VD, Sydsvenska Industri- och handelskammaren
- Mikael Nilsson, kraftverkschef, Uniper

Tjänstepersonsstöd och adjungerade

Katarina Larsson, Svenska kraftnät
Trine Roesgaard Werner, Svenska kraftnät
Samuel Jonsson, Region Skåne
André Törnquist, Region Skåne
Peter Larsson, Uniper
Ola Solér, Uniper
Sara Hoff, Kraftringen
Anders Fredriksson Kleine, Öresundskraft
Daniel Salomonsson, E.ON
Micael Bergqvist, Malmö stad
Linda Birkedal, Lunds kommun
Sandra Johanne Selander, Länsstyrelsen Skåne
Johanna Lundström, Region Skåne
Thomas Nilsson, Region Skåne

Charlotta Levin, Region Skåne
Britt Karlsson Green, Region Skåne
Filip Eriksson, Region Skåne
Sara Färlin Tynelius, Region Skåne
Elin Malm, Region Skåne (sekreterare)

Mötesanteckningar

1. Välkomna

Ordförande Anna Jähnke hälsade välkommen till årets tredje möte. Ett särskilt välkomnande gavs till Svenska kraftnät som från och med detta möte är formellt medverkande i Skånes effektkommission som adjungerade. Svenska kraftnäts ordinarie representant, Per Eckemark, hade dessvärre förhinder.

2. Hänt sedan sist

Ordförande orienterade ledamöterna i Skånes effektkommission om större händelser och aktiviteter sedan det senaste mötet. Bland annat lyftes:

- I maj arrangerade Region Skåne och Västra Götalandsregionen ett gemensamt seminarium i Riksdagen med fokus på regionernas bidrag i energiförsörjningen och den gröna omställningen.
- Inom ramarna för Region Skånes arbete med regional fysisk planering pågår ett arbete med att ta fram en *Avsiktsförklaring om utvecklingen av vindkraft i Skåne*. Syftet är att försöka enas om gemensamma riktlinjer och förhållningssätt. Det är en Region Skåne-process som tydligt kopplar till Färdplanen och kommer bidra till arbetet för att nå färdplanens mål.
- Region Skåne arrangerar den 4 oktober ett kunskapsseminarium om kärnkraft i Skåne/södra Sverige, och samtliga ledamöter i Skånes effektkommission har fått en personlig inbjudan.

3. Rapport från fokusgrupperna

3.1. Fokusgrupp Distribution

Daniel Salomonsson, E.ON, som leder arbetet presenterade status i FG Distribution där faktumet att rätt aktörer sitter i samma rum bedöms som en stor framgång.

På senaste mötet i Skånes effektkommission fick fokusgruppen i uppdrag att arrangera ett trepartsmöte för Skånes effektkommission, Svenska kraftnät samt företrädare för vindkraftsbolag och elnätsaktörer. Detta möte genomfördes den 17 maj och har gett uppslag till kommande aktiviteter.

Fokus i arbetet framåt kommer bland annat vara:

- Fortsatt arbete SvK/E.ON med grundstrukturen för stam- och regionnät i Skåne.
- Fortsatt samverkan mellan FG Tillförsel och NET för att möjliggöra anslutning av havsbaserad vindkraft.
- Samverkan region, kommuner och elnätsbolag för att ta fram en gemensam Nätutvecklingsplan för Skåne.

- Prototyp av ”Gemensam anslutningsportal och anslutningsprocess för elnätskunderna i Skåne”.
- Gemensam Workshop med FG Användning, Tillförsel och Distribution 4 okt.

Under den efterföljande diskussionen betonade ledamöterna vikten av att också arbeta med frågan om incitament för att upplåta mark, samt att hålla fokus i arbetet.

3.2. Fokusgrupp Tillförsel

Peter Larsson, Uniper, leder arbetet i FG Tillförsel och gick övergripande igenom arbetet i fokusgruppen hittills samt prioriterade insatser framöver. FG Tillförsel har ett väl upparbetat samarbete med FG Distribution med fokus primärt på den havsbaserade vindkraften i svensk ekonomisk zon, vilka bedöms som nyckelprojekten för att realisera Färdplanen.

Under den efterföljande diskussionen betonade ledamöterna vikten av att fortsätta prioritera samtliga kraftslag även om en särskild kraftsamling görs just nu för den havsbaserade vindkraften.

3.3. Fokusgrupp Tillstånd

Sandra Johanne Selander, Länsstyrelsen Skåne, leder arbetet i FG Tillstånd och orienterade ledamöterna om att fokusgruppen bland annat genomfört dialogmöte med vindkraftsaktörer samt etablerat en referensgrupp för vindkraft. Detta har varit prioriterade insatser då det finns ett behov av att säkerställa dialog, och framöver kommer fokus ligga på att säkerställa dialog med småägarna som i Skåne står för den stora delen av produktionen.

Fokusgruppen bevakar och agerar även utifrån nationella uppdrag och förändringar på EU-nivå som kommer ha påverkan för arbetet, däribland: Energimarknadsinspektionens (Ei) uppdrag om kortare ledtider, Förnybartdirektivet (RED III) samt Net zero Europe. Särskilt sistnämnda kommer föranleda en betydlig påskyndning av tillståndshandläggningen. Svenska kraftnät orienterade i detta sammanhang om det utvecklingsarbete som bedrivs tillsammans med Ei.

I den efterföljande diskussionen betonade ledamöterna vikten av att bli ännu mer konkreta i arbetet och behovet av att identifiera tydliga förändringsförslag.

3.4. Fokusgrupp Användning

Micael Bergqvist, Malmö stad, leder FG Användning och orienterade om aktuellt i arbetet, däribland:

- Effekteffektivisering: Ett nätverk av fastighetsägare har etablerats med syfte att utbyta kunskap och erfarenhet om goda exempel för effektreducering i kombination med lönsamhet
- Flexibilitet: Med utgångspunkt i en metod som E.ON tagit fram undersöks det samhällsekonomiska värdet av lokal flexibilitet i

Skåne. Frågan om hur flexibilitet kan värderas ska undersökas i syfte att understryka fördelarna med flexibilitet.

- Effekttariff: FG Användning bevakar och diskuterar hur effekttarifferna i Skåne kan/bör se ut, och bedömer att detta är en fråga som kommer föranleda en del påverkansarbete.

I den efterföljande diskussionen lyftes frågan om flexibilitetsmarknader i Skåne, och E.ON informerade om att de nyligen gått ut med nyheten om att en flexibilitetsmarknad nu startas i Nordöstra Skåne runt Kristianstad. Denna ska vara aktiv till åtminstone 2028. Ledamöterna konstaterade också att det finns mycket att vinna på både kort och lång sikt, men att incitamenten måste komma på plats samtidigt som elnätet behöver se och erkänna värdet av flexibiliteten.

3.5. Fokusgrupp Kompetensförsörjning

Charlotta Levin, Region Skåne, leder Region Skånes (och Skånes effektkommissions) treåriga satsning på en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning av den regionala elektrifieringen. På mötet informerades det bland annat om följande:

- En projektmedarbetare som kommer jobba heltid med satsningen har anställts av Region Skåne
- SWECO har upphandlats som utförare av en regional kartläggning av kompetensbehoven samt vilka insatser som redan genomförs
- Kartläggningens första resultat kommer presenteras i samband med ett event på Ystad Summit den 4 september: [Kompetensförsörjning för Skånes elektrifiering - Ystad Summit](#).
- Utifrån kartläggningens resultat kommer insatser och aktiviteter att riggas inom och med såväl näringsliv, kommuner, branschorganisationer och utbildningsanordnare. T ex riktade branschdialoger, nya gymnasie- och vuxenutbildningar, nya YH-utbildningar, uppdragsutbildningar, fler kvalitativa praktikplatser etc.

4. Fördjupning kring den havsbaserade vindkraftens bidrag till realiseringen av Färdplan för Skåne

Den havsbaserade vindkraften bedöms som helt avgörande för att nå Färdplanen, och arbetet med att förverkliga detta är en prioriterad fråga för ett flertal fokusgrupper. För att ytterligare klargöra behoven, vad som görs, vad som behöver göras med mera hade fokusgruppsledarna för Distribution, Tillförsel och Tillstånd förberett en tematisk fördjupning.

Ledamöterna fick bland annat en djupdykning i vilka tillstånd som behövs för förnybar elproduktion samt de kritiska beslutspunkterna för projekten i svensk ekonomisk zon (söder om Skåne). Beslutspunkterna handlar bl.a. om tillstånd för vindkraftparker, elnätsanslutning, tilldelning i intressentpooler, och koncession för kablar både till havs och på land.

Ledamöterna fick även en orientering om status i olika befintliga projekt kopplat till Färdplanens definierade produktionskällor.

Slutligen presenterade fokusgruppsledarna förslag på konkreta åtgärder som kan göras i väntan på externa beslut, däribland:

- Fortsatt dialog mellan FG Tillförsel och Skånes effektkommission NET, samt mellan E.ON och SvK
- Fortsatta informationsinsatser med syfte att underlätta tillstyrkan av nya vindprojekt och repowering, samt för att öka förståelsen för behoven av nya kraftledningar.
- Fortsätta påverkansarbetet, utifrån påverkansplanen, samt konkretisera hur energitillförseln bidrar till totalförsvaret och energitryggheten i Skåne.

Under den efterföljande diskussionen poängterade ordförande vikten av att jobba med alla spår parallellt även om det finns en tydlig kronologisk ordning i beslutsgångarna. Vad gäller informationsinsatserna är det viktigt att dessa bedrivs i enlighet med den ansvarsfördelning som finns i påverkansplanen där Region Skåne har lead på arbetet med den lokala förankringen.

Ordförande avrundade diskussionen med att uppmana samtliga ledamöter att djupdyka i presentationsmaterialet för att kunna återvända till diskussionen på nästa möte.

5. Skånes effektkommissions positiva narrativ

Punkten utgick på grund av tidsbrist och med hänvisning till på förhand utskickad bilaga 1. Observera att färdigställd version av Skånes effektkommissions positiva narrativ distribueras i särskild ordning.

6. Skånes effektkommissions medverkan på Almedalsveckan

Punkten utgick på grund av tidsbrist och med hänvisning till på förhand utskickad bilaga 2.

7. Sammanställning av prioriterade påverkansfrågor

Punkten utgick på grund av tidsbrist och med hänvisning till på förhand utskickad bilaga 3 och 4.

8. Övriga frågor och nästa möte

Ordförande tackade för mötet samt påminde om att nästa möte är den 7 oktober kl. 13:00 – 16:00 (kallelsen finns i Outlook). Om man är intresserad av att stå värd för detta fysiska möte är man välkommen att kontakta elin.malm@skane.se.